

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania Z.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami pełnomocnika organu
rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...)- w sprawie z odwołania Z.K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K. – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z 7 kwietnia 2015 r., sygn. akt V U (...), oddalającego odwołania Z.K. od decyzji organu rentowego z 20 maja 2014 r. i z 18 czerwca 2014 r., którymi organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wskazano, że: „Oczywista zasadność skargi polega na nieuzasadnionym uznaniu zarówno przez Sąd I jak i II instancji, iż niniejszej sprawie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż w załączniku Nr 1 do uchwały Nr (...) Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich z dnia 27 czerwca 1983 r. w dziale X poz. 13 pkt. 3 wskazane zostało wykonywanie prac przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle mleczarskim na stanowisku aparatowego proshkowni mleka jako prac w warunkach szczególnych. A co za tym idzie niezaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia Z.K. w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w K. na stanowisku aparatowego proshkowni mleka. W § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawarto kompetencję właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych związków spółdzielczych do ustalania w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Wydawane na tej podstawie akty prawne nie mogły wykraczać poza regulację rozporządzenia, stanowią one jego konkretyzację, w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk. Wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach. Ocena czy dana praca spełnia warunki pracy w warunkach szczególnych nie może odbywać się w zupełnym oderwaniu od przepisów resortowych. Stanowią one uzupełnienie rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ważne jest to szczególnie w kontekście uprawnień przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie emerytury na zasadach wskazanych w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1. wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 2. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – o oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako bezzasadnej, 3. zasądzenie od skarżącego na rzecz

organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor rozpatrywanej skargi twierdzenia o oczywistej zasadności jego skargi określa w kwestii wpływu „aktów resortowych” i ich relacji do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przedmiotowa kwestia była wyjaśniana w judykaturze Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 11 października 2016 r., I UK 356/15 – LEX nr 2174067, Sąd Najwyższy stwierdził, że wykazy resortowe stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach - jako niemieszczące się

w kategorii źródeł powszechnie obowiązującego prawa (art. 87 ust. 1 oraz art. 93 ust. 2 Konstytucji RP) - nie są prawem materialnym w rozumieniu art. 398³ § 1 k.p.c. Mają one charakter jedynie informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający i jako takie mogą mieć znaczenie wyłącznie w sferze dowodowej dla identyfikacji stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach. O skutkach prawnych wykonywania takiej pracy stanowi natomiast ustawa i utrzymane w mocy jej przepisami rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W rozpatrywanej sprawie kwestią sporną było określenie, czy w okresach: od 2 czerwca 1975 r. do 13 września 1976 r., od 4 listopada 1978 r. do 14 września 1988 r. i od 16 listopada 1988 r. do 7 marca 1989 r. ubezpieczony, zatrudniony w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w K. na stanowisku aparatuowego proshkowni mleka, wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że nie było podstaw do uznania, że skarżący wykonywał w spornym okresie pracę w szczególnych warunkach określoną w wykazie A dziale X poz. 13 załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. „prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim”. Kluczowe znaczenie ma rodzaj produkcji prowadzonej przez Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w K. – Spółdzielnia ta nie zajmowała się produkcją właściwą dla przemysłu drożdżowego lub piwowarskiego. Ubezpieczony nie wykonywał pracy ujętej w wykazie A dziale X poz. 13, ponieważ zatrudniający go zakład pracy nie prowadził produkcji drożdżowej, ani piwowarskiej. Sąd drugiej instancji podkreślił, że uzupełnione przez Sąd Apelacyjny postępowanie dowodowe nie dostarczyło podstaw do uznania, że skarżący w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach ujętą w wykazie A dziale XIV poz. 11 „Prace w suszarniach z zastosowaniem podgrzewania, jeżeli temperatura powietrza w tych suszarniach przekracza 35°C”. Na podstawie zeznań świadków Sąd drugiej instancji ustalił, że skarżący swoją pracę wykonywał w warunkach uciążliwych dla zdrowia, takich jak podwyższona temperatura (przekraczająca 30°C) i duży hałas. Samo tylko świadczenie pracy w podwyższonej temperaturze, nawet w

temperaturze przekraczającej 35°C, nie jest wystarczające do zakwalifikowania takiej pracy jako pracy w szczególnych warunkach. Świadczenie pracy w temperaturze przekraczającej 35°C nie jest bowiem równoznaczne z tym, że praca taka jest wykonywana „w suszarniach z zastosowaniem podgrzewania”, a właśnie z tym ostatnim elementem ustawodawca powiązał możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Pod pojęciem „suszarni” należy rozumieć pomieszczenie służące do suszenia produktów spożywczych – wnioskodawca w pomieszczeniu takim nie przebywał. Podwyższona temperatura panowała, zgodnie z relacją świadków, w pomieszczeniu, w którym znajdowała się szafa sterownicza, jednak pomieszczenie to w żaden sposób nie miało charakteru suszarni. Samo osuszanie, jak zeznali świadkowie, odbywało się natomiast w wieży rozpyłowej, jednak urządzenie to było zamknięte ze względów higienicznych, aby nie doszło do zakażenia masy, z której uzyskiwano sproszkowane mleko. Pracownicy wchodzili do wieży rozpyłowej co do zasady jedynie wtedy, gdy zachodziła konieczność usunięcia awarii. Pracownicy zatrudnieni w wydziale proszkowni mleka okazjonalnie zajmowali się rozładunkiem i transportem substancji chemicznych służących do oczyszczania linii technologicznej, jak również dwa razy w ciągu doby oczyszczali tę linię technologiczną. Tego rodzaju czynności nie mogą jednak zostać zakwalifikowane jako praca w szczególnych warunkach ujęta w wykazie A dziale IV „W chemii” poz. 39 „Oczyszczanie albo naprawianie aparatów lub pojemników (np. cystern, zbiorników itp.) po produktach toksycznych, żrących i parzących oraz prace wewnątrz cystern, kotłów, zbiorników, aparatów i kanałów technologicznych” i poz. 40 „Prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych”. Zatrudniając wnioskodawcę zakład pracy nie prowadził działalności produkcyjnej w zakresie branży chemicznej, a niezależnie od tego charakter czynności opisywanych przez wnioskodawcę i świadków nie pozwala na zakwalifikowanie ich jako odpowiadających rodzajowo czynnościom wymienionym w dziale IV poz. 39 i 40. Według Sądu drugiej instancji nawet, gdyby czynności te mogły zostać zakwalifikowane na podstawie pozycji 39 i 49 z działu IV, to nie był spełniony wskazany w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wymóg wykonywania tych czynności stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy, ponieważ czyszczenie odbywało się dwa razy w ciągu doby, a wyładunek substancji chemicznych odbywał się okazjonalnie np. 1 raz w ciągu miesiąca.

Sąd drugiej instancji oceniając ustalenia faktyczne sprawy uznał, że skarżący nie wykazał co najmniej 15 - letniego stażu pracy w szczególnych warunkach i w konsekwencji brak jest podstaw do przyznania mu emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalno-rentowej.

Autor rozpatrywanej skargi poza prostym zaprzeczeniem stanowisku zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) nie przedstawia przekonującej argumentacji polemicznej, którą wykazałby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma swoją podstawę w art. 102 k.p.c.

as